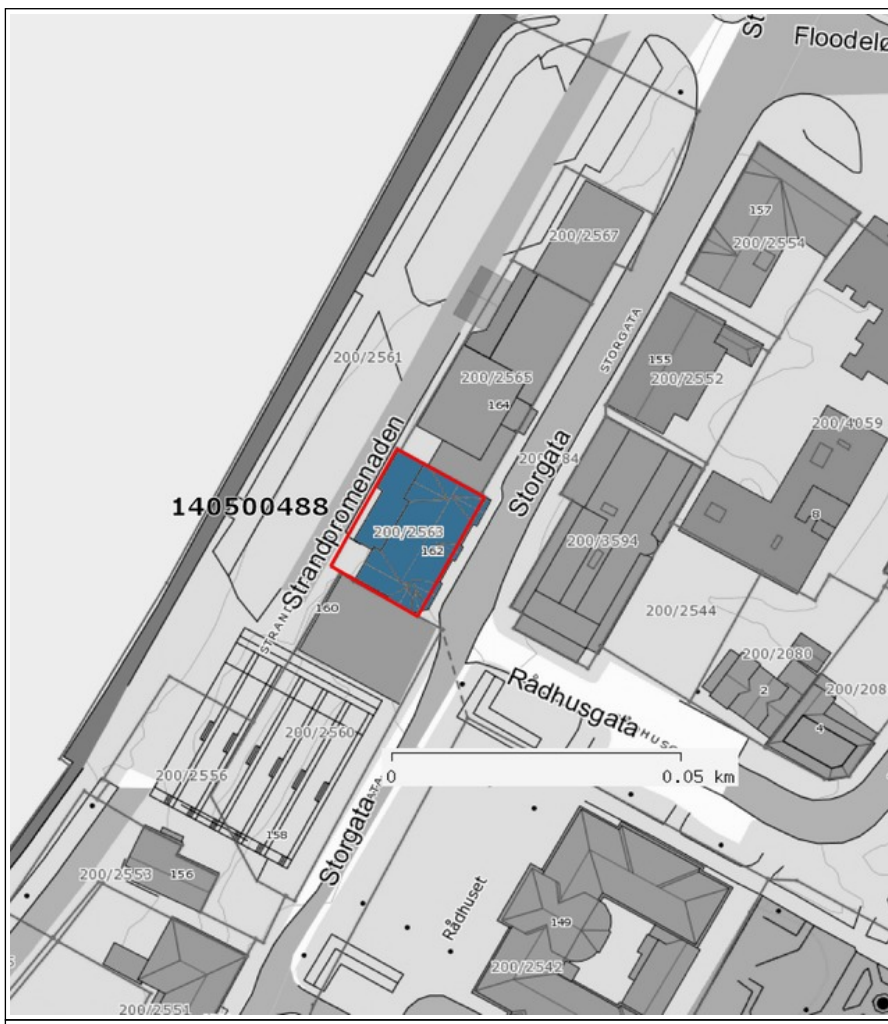

Bygnings- og eiendomsdata

Fylke: Telemark
 Kommune: 805/Porsgrunn
 Opprinnelig funksjon: Forretnings- og leiegård
 Nåværende funksjon: Kontor
 Foreslått vernekategori: Verneklasse 1, fredning
 Totalt antall bygg: 1

Bygningsoversikt, omfang vern

Byggnr	Byggnavn	Oppført	Verneklasse	Omfang	GAB nr	Gnr/Bnr
6601346	Storgata 162	1891	Verneklasse 1, fredning	Eksteriør/Interiør	140500488	200/2563

Vern kompleks

Formål: Verne Porsgrunn tidligere tollsted som et arkitektonisk og arkitekturhistorisk viktig ledd i norsk historie og Porsgrunns bybilde. Dessuten vern av bygningens historiske verdier som lokaler for Tollvesenet og andre statsetater.

Begrunnelse: Kontorbygningen fra 1891 er et påkostet signalbygg for sin tid og fremstår som en representativ bygning og et vesentlig innslag i bybildet.

Omfang: Bygningens eksteriør og opprinnelige konstruksjoner i hele bygningen. Innvendig hovedtrapp og enkelte dekorerte interiører.

Beskrivelse kulturmiljø

Bygningen er et fremtredende element i Porsgrunns sentrumsmiljø, der den danner torv sammen med byens rådhus og en fredet bygning fra ca 1750, Michel Seylmagers hus på sydsiden av torvet, Storgata 156. Torvets orientering mot elven gjør anlegget synlig i meget vid omkrets.

Eiendomshistorikk

Porsgrunn hadde hovedtollsted for Langesundsfjorden fra 1650 da tollstedet ble flyttet fra Skien. Tollstedet lå imidlertid langt syd i byen, fra 1776 på Frednes der det fremdeles står en tidligere tollbodbygning, nå bymuseum. Dette var så tungvint for de mange kjøpmenn som holdt til lengre oppe ved elven at det til slutt ble vedtatt å besørge en mer sentral plassering.

En tomt ved Dampskipsbryggen ble innkjøpt for oppføring av ny tollbod 1899. Kort tid senere fikk man tilbud fra Porsgrunds Brændevinssamlag om å kjøpe den såkalte Reformgården på nabolommen. Bygningen ble ansett som godt skikket og dessuten var plasseringen av betydning med fri adgang til dampskipsbryggen. Reformgården ble innkjøpt og innredet på selgerens bekostning til lokaler for tollbod, post, telegraf og Gjerpen sorenskriverkontor. (St. med. nr. 10 1900-1901 og 1906/1907). Dette var et tidlig eksempel på samling av mange statlige etater i et statens hus.

Denne tollboden hadde en tid også en liten båthavn overdekket med bølgeblikk (1930, 1958,)

Tollstedet ble nedlagt i 1997 og i 1999 flyttet Statsbygg Sør inn.

Entra Eiendom overtok eiendommen ved opprettelsen av selskapet fra 1. juli 2000.

Verneverdige bygg

Byggnr: 6601346
GAB nr: 140500488
Navn: Storgata 162
Oppført: 1891

Torget med tollboden t.v. T.h. rådhuset og det fredete Michel Seylmagers røde hus nede ved kaien. Foto: J. Chr. Eldal, NIKU 2008.

Tollboden sett fra syd med del av den nye terasseringen foran rådhuset i forgrunnen. Foto: J. Chr. Eldal, NIKU 2008.

Tollboden i bakgr. og i forgr. det fredete Michel Seylmagers hus. Foto: J. Chr. Eldal, NIKU 2008.

Bygnings- og eiendomsdata

Ansvarssted/etat:	ENTRA
GAB nr:	140500488
Gnr/bnr:	200/2563
Oppført:	1891
Byggherre:	Porsgrunds Brændevinssamlag
Arkitekt:	Haldor Børve
Opprinnelig funksjon:	Handel
Nåværende funksjon:	Funksjon uspesifisert
Bygningsart:	Forretning/butikk
Regulering:	Ikke registrert: null
Vernestatus:	Annet vern: I verneplan for Porsgrunn registrert som klasse A fredete eller meget verneverdige bygninger.

Sammendrag bygningsbeskrivelse

Bygningen ligger i skrånende terreng fra Storgata ned mot elva slik at underetasjen har full etasjehøyde ut mot Strandpromenaden. Har derover to fulle etasjer og loft. I loftet innredet en leilighet som er ute av bruk etter at bitrappen ble revet i 1977-79. Oppført i upusset teglmur. Bjelkelag murt i segmentbuehvelv mellom jernbjelker over underetasjen, for øvrig trebjelkelag, slik det var vanlig rundt 1891.

Markant historisk bygård preget av Hannover-skolens nygotikk med utstrakt bruk av gavler i fasadetrykket. Typiske Hannover-former er spesielt den diagonalt stilte gavlen ved det ene hjørnet mot Rådhusplassen i sør, og fasadens artikulering med risalitter, bruken av resesser i veggflatene og bruken av upusset og formstøpt rød tegl i varierte former som danner profiler og fasadeelementer, gjerne med kontrasterende glasserte tegloverlater slik som her. Typisk for tiden er dessuten bruk av jernsøyler som her også er synlige i fasadens store vinduer i 1. etasje og kan tolkes som uttrykk for datidens modernitet.

Tilbygget fra 1950 mot elven viser noen grad av tilpasning og underordning til den opprinnelige bygningen ved bruk av rød tegl, vertikale fasadeelementer og lave tak.

I 1. etasje bærer gatefasadene nå preg av endringer i vinduernes glassformater og gjenmurte døråpninger.

Sammendrag bygningshistorie

Oppført som forretnings- og leiegård i 1891. Innkjøpt av Tollvesenet i 1904 og ominnredet til kontorer og ekspedisjonslokaler for både tollbod, post, telegraf og Gjerpen sorenskriverkontor. Utvidet med tilbygg mot elven 1949-50. I 1952-53 overtok Tollvesenet Telegrafvesenets lokaler. Etter at tollstedet var nedlagt i 1997, ble bygningen nyinnredet, pusset opp og delvis restaurert av Statsbygg Sør som flyttet inn med egen virksomhet i 1999.

Bygningshistorikk

1891		Oppført som forretningsgård av Porsgrunds Brændevinssamlag og ble kalt Reformgården. Arkitekt Halldor Børve.
1904		Innkjøpt av staten til tollbod med mer. Etter ominnredningsarbeider bekostet av selgeren, inneholdt gården følgende lokaler til bruk for Tollvesenet: I kjelleren: 3 tollpakkhus- og ekspedisjonsrom, 1 ildfast rom og 3 lagerrum, til sammen 176 kvm samt to boder til koks med mer. I 1. et.: 2 kontorer for tollkontrollør og tollassistent, 1 tollbetjentværelse og 1 vaktværelse, til sammen 81 kvm. I loftetasjen: Leilighet på 3 værelser og kjøkken som ble leid ut til en tolloppsynsmann. Posten disponerte 4 lokaler i 1. et., til sammen 118 kvm. Telegrafvesenet disponerte 5 lokaler i 2. et., til sammen ca 96 kvm samt forhall med mer og sorenskriveren i Gjerpen tre rom og et lite ildfast rom, til sammen 87 kvm. (St. med. nr. 10 1906/1907).
1917	1918	Div. reparasjons- og forandringsarbeider i Tollvesenets og Telegrafvesenets lokaler. (St. med. nr. 10 1922).
1949	1953	Tilbygg i en etasje på høy kjeller oppført langs fasaden mot elven 1949-50. Telegrafvesenets tidligere lokaler innredet til bruk for Tollvesenet 1952-53. (St. meld. nr. 10 1958).
1994	1997	Tollstedet nedlagt 1. jan. 1994 og fortsatt som en filial av Skien tollsted med tre ansatte til 1997. (Statsbygg ferdigmelding nr. 570/1999).
1997	1999	Bygningen ble rehabilitert, ombygget og delvis restaurert av Statsbygg Sør til kontorer for eget bruk. Arkitekt: Amliens arkitektkontor. Vinduer og utvendige dører var nyere og ble erstattet med kopier av de opprinnelige. Innvendige dører pusset opp og komplettert med nye kopier. Lettvegger, himlinger, gulvbelegg, bitrapp med mer revet. Mye av dette var fra 1950-1980-årene. Opprinnelige rominndelinger og detaljer i stor grad beholdt. Opprinnelige farger og dekor registrert som utgangspunkt for ny og delvis justert fargesetting. Brystpaneler reparert. Enkelte utsmykkete tak restaurert, et rekonstruert. Nye VVS- og tekniske anlegg, ny heis, fullsprinkling. (Statsbygg ferdigmelding nr. 570/1999).

Vern

Formål:	Verne Porsgrunn tidligere tollsted som et arkitektonisk og arkitekturhistorisk viktig ledd i norsk historie og Porsgrunns bybilde. Dessuten vern av bygningens historiske verdier som lokaler for Tollvesenet og andre statsetater.
Begrunnelse:	Kontorbygningen fra 1891 er et påkostet signalbygg for sin tid og fremstår som en representativ bygning og et vesentlig innslag i bybildet.
Omfang:	Bygningens eksteriør og opprinnelige konstruksjoner i hele bygningen. Interiører: Hovedtrapperom fra 1. etg. til loft med tilstøtende ganger i 1. og 2. etasje og repos på loft. Interiører i 1. etg.: Entré, vestibyle og dekorert i værelse i nordøstre hjørne med dekor og to jernsøyler. Interiører i 2. etg.: De to værelser i bygningens søndre ende mot torvet og tilstøtende værelse mot Storgata, alle tre med brystpaneler og dekorerte himlinger.
Vernekategori:	Verneklasse 1, fredning

Interiør

Interiørnr: 0

Interiørnavn: Interiør generelt

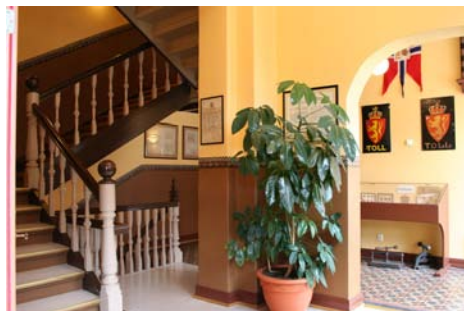
Beskrivelse: Interiørene er nå sterkt preget av endringer og oppussing i 1999 da det ble lagt vekt på å videreføre opprinnelige interiørelementer og til dels også farger.

Interiørnr: A 1

Interiørnavn: Trapperom 1. et.

Beskrivelse: Trappen er tidstypisk og et viktig bidrag til interiørenes tidsbilde.

Interiørnr: A 2

Interiørnavn: Trapperom 2. et.

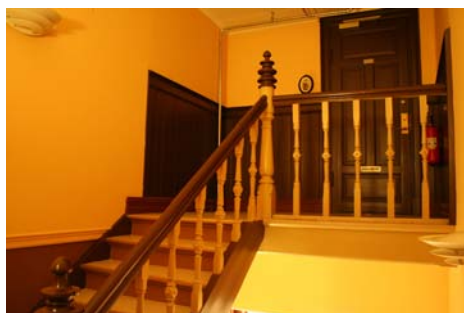
Beskrivelse: I 2. et. åpner trappen seg til en korridor der gulv og himling er nye, mens dører og brystning er i gammel stil.

Interiørnr: A 3

Interiørnavn: Trapperom 3. et.

Beskrivelse: Også repositet på loftet har gjennomførte detaljer. I en periode var det her inngang til en tjensteleilighet for en tolloppsynsman.

Interiørnr: 100

Interiørnavn: Nordøstre hjørneværelse 1. et.

Beskrivelse: Rommet har rikt utsmykket himling og to søyler som trolig markerer plasseringen av en tidligere ekspedisjonsskranke.

Interiørnr: 200 S

Interiørnavn: Søndre hjørneværelse 2. et.

Beskrivelse: Det søndre hjørneværelset har rikt utført brystpanel og himling.

Interiørnr: 200 SV

Interiørnavn: Sydvestre hjørneværelse i 2. et.

Beskrivelse: Det sydvestre hjørneværelset har detaljer beslektet med de i naborommet mot nordøst.

BYGNING 6601346 Storgata 162

Kompleks 492001 Storgata 162, Porsgrunn

Sett fra syd. Foto: J. Chr. Eldal, NIKU 2008.

Sett fra nordvest. Foto: J. Chr. Eldal, NIKU 2008.

Sett fra sydvest. Foto: J. Chr. Eldal, NIKU 2008.

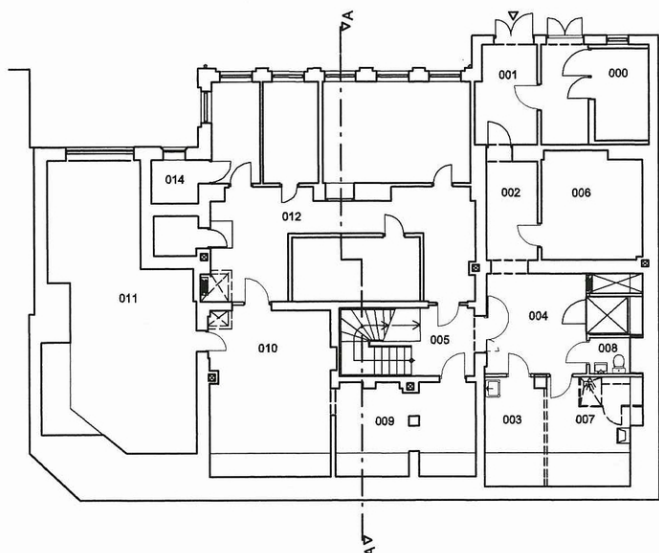
Sett fra nordøst. Foto: J. Chr. Eldal, NIKU 2008.

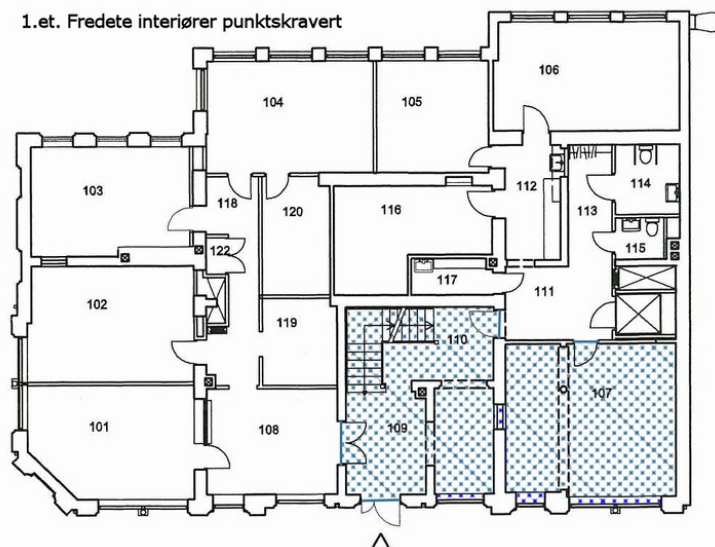
Gatefasadene har flere gjenmuringer i dør- og vindusåpninger som ikke er opprinnelige. Hoveddøren t.h. er en kopi fra 1999.

Det søndre hjørneværelset i 2. et. er et av flere interiører med rikt utformete himlinger. Foto: J. Chr. Eldal, NIKU 2008.

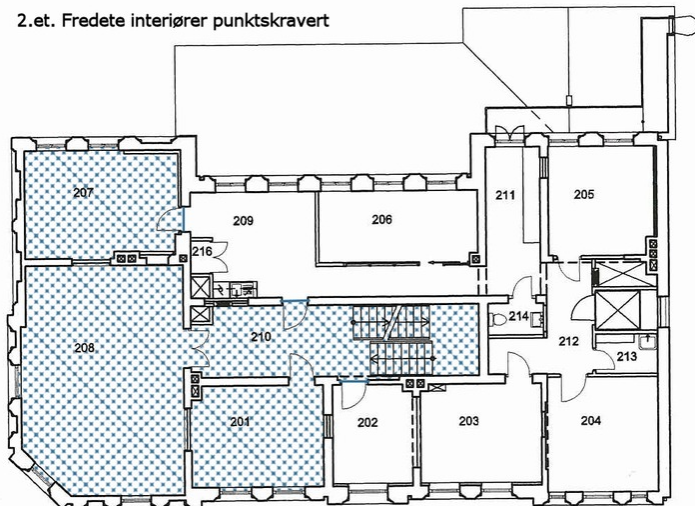

Plan underetg. Opphavsrett: Statsbygg ferdigmelding 1999.

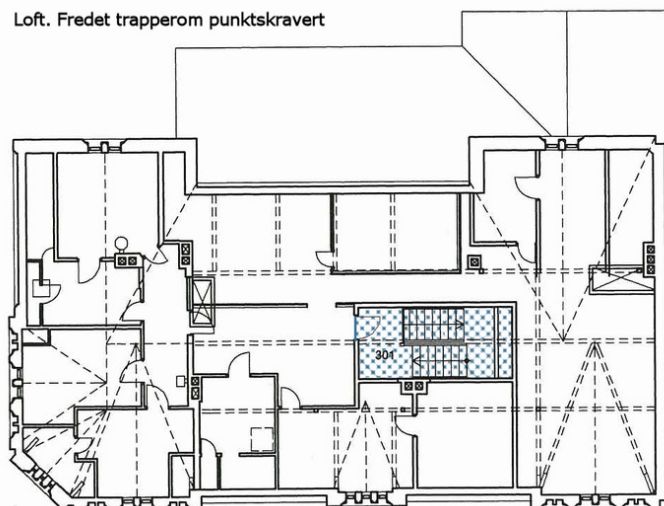
Opphavsrett: Tegningsunderlag: Statsbygg ferdigmelding 1999.

2.et. Fredete interiører punktskravert

Opphavsrett: Tegningsunderlag: Statsbygg ferdigmelding 1999.

Loft. Fredet trapperom punktskravert

Opphavsrett: Tegningsunderlag: Statsbygg ferdigmelding 1999.

Østre hjørneværelse 2. et. Foto: J. Chr. Eldal, NIKU 2008.

Trapp i 1. et. Foto: J. Chr. Eldal, NIKU 2008.